

**TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ ÇOCUK GELİŞİMİ PROGRAMI
ÖĞRENCİLERİNİN GELECEĞE DAİR UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNİN
BELİRLENMESİ**

DETERMINING THE LEVEL OF HOPELESSNESS OF THE STUDENTS STUDYING AT
TOKAT GAZİOSMANPAŞA UNIVERSITY CHILD DEVELOPMENT PROGRAMME
ABOUT FUTURE

Öğr.Gör.Dr. Mehmet Şaban AKGÜL

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Reşadiye MYO, Çocuk Bakımı ve Gençli Hizmetleri Bölümü, Tokat/Türkiye.

Öğr.Gör. Nagehan AKGÜL

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat Sosyal Bilimler MYO, Çocuk Bakımı ve Gençli Hizmetleri Bölümü, Tokat/Türkiye.

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1132>

Reference : Akgül, M.Ş. & Akgül, N. (2018). "Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Geleceğe Dair Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi", International Social Sciences Studies Journal, 4(27): 6146-6153

ÖZ

Bu araştırma ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Gençlik Hizmetleri ve Çocuk Bakımı Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı öğrencilerinin geleceğe dair umutsuzluk düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma, tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında nicel veri toplama yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek 20 madde ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, "gelecekle ilgili duygular ve beklentiler" (1-3-7-11-18. maddeler), "motivasyon kaybı" (2-4-9-12-14-16-17-20. maddeler) ve "umut" (5-6-8-10-13-15-19. maddeler) olmak üzere belirlenmiştir. Yapılan araştırmanın evrenini Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Gençlik Hizmetleri ve Çocuk Bakımı Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı'nda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Gençlik Hizmetleri ve Çocuk Bakımı Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı'nda öğrenim gören toplam 177 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin analizi kapsamında SPSS paket programı kullanılmıştır. Kullanılan ölçme aracının geçerlilik ve güvenirlik seviyeleri kabul edilebilir değerler arasındadır. Öğrencilerin yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimi durum değişkenine göre anlamlı farklılıklar diğer değişkenlere oranla daha fazla çıkmış olup, ilden daha küçük yerleşim biriminde yaşayanların umutsuzluk düzeylerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Toplam ölçek puanına göre, araştırmaya katılan öğrencilerin geleceğe dair umutsuzluk düzeylerinin hafif düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Umutsuzluk Düzeyi, Çocuk Gelişimi, Kaygı.

ABSTRACT

By the help of this research it's aimed that measuring the level of hopelessness of the students studying at Tokat Gaziosmanpaşa University Youth Services and Child Care Department Child Development Programme about future. This research is made according to the scanning model. During the collection of research data the survey technique, one of the quantitative data collection methods, is used. The scale used in the study consists of 20 items and three sub-dimensions. These dimensions are defined as "future feelings and expectations" (1-3-7-11-18. matters), , loss of motivation (2-4-9-12-14-16-17-20. matters) and "hope" (5-6-8-10-13-15-19. matters) The universe of the research consists of the students studying at Tokat Gaziosmanpaşa University Youth Services and Child Care Department, Child Development Programme. The sample of the study is consists of the 177 students who studies at Tokat Gaziosmanpaşa

University Youth Services and Child Care Department, Child Development Programme in 2018-2019 academic year fall term.SPSS package is used in the analysis of the data obtained from the study. The validity and reliability levels of the used measuring instrument are acceptable.It has been figured out that the place where the students spend most of their lives is more significant than other factors and the level of hopelessness belongs to people who lives in places smaller than cities is higher than others'. According to total scale score , the level of hopelessness of the students who participated in the study has been found to be low.

Key Words: Level of Hopelessness, Child Development, Worry.

1.GİRİŞ

Üniversiteye yeni başlayan öğrenciler, hem yeni bir hayata atılmanın heyecanı hem de acabalarla dolu düşünceler içinde üniversiteye başlamaktadır. Bir yandan üniversite hayatına adapte olmaya çalışırken diğer yandan gelecek kaygısına bürünmektedirler. Gelecek endişesi insana özgüdür. Hayvanların genlerine onlara özgü özellikler kodlanmıştır; yüzmek, koşmak, uçmak gibi. Diğer canlıların aksine İnsanda metakognisyon geni denilen yüksek zihin ötesi genler vardır. Bu gen ile zaman kavramının bilincindedir, onu bekleyen bir geleceğin farkındadır ve onu yönetemediğini görür böylece gelecek ile ilgili kaygı yaşamaya başlar (Tarhan, 2012). Gelecek kaygısına kendini çok kaptırıp bu durumu içinden çıkılmaz bir hale sokan gençler umutsuzluk içine girecek ve bu durumla baş etmeye çalışacaklardır. Umudun, gelecekle ilgili var olan bir amacı gerçekleştirme, sıfırdan fazla olan beklentiler; Umutsuzluk ise umudun tersi olarak bir gayeyi hayata geçirirken sıfırın altında olan beklenti olarak ifade edilebilir (Dilbaz ve Seber, 1993). Umudun ve umutsuzluk birbirine karşıt olan gerçekleşmesi beklenen şeyleri ifade eder. Umudun amaca ulaşmak için düşünülenlerin hayata geçirileceği ya da ortaya konulabileceği fikri mevcuttur. Umutsuzlukta ise bu düşünülenlerin gerçekleşmeyeceği fikri vardır. Birbirinin karşıtı olan bu beklentiler olaydan olaya, bireyden bireye arzu edilen ve hayal edilen durumun nasıl ve ne zaman hayata geçeceğiyle bağlantılı olarak farklılık arz eder (Taş, 2018). Umutsuzluk hissi normal düzeyden daha çok olan kişiler, iç dünyalarında uyumlu ama yanlış bir fikre kapılarak sorunların hiçbir zaman halledilemeyeceği düşüncesini benimserler. Bununla beraber kendileri ile alakalı mantığa uymayan, olumlu olmayan ve depresif düşünceler geliştirirler. Bunun yanında kendileri ile ilgili de mantık dışı, depresif ve olumsuz kanaatler geliştirirler. Buradan anlaşıldığına göre bu kişilerin benlik nosyonu olumsuzdur (Yıldırım, 2015).

Alan yazını incelendiğinde umutsuzlukla ilgili bir çok araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Bazıları: Aras (2011), "Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi: Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Örneği" isimli araştırmasında umutsuzluk kavramının gelecekle ilgili duygular ve beklentiler alt boyutunda diğer lise mezunlarının umutsuzluk düzeylerinin konservatuvar lisesi mezunlarının umutsuzluk düzeylerine göre anlamlı derecede yüksek olduğunu belirlemiştir. Dereli ve Kabataş (2009), Muğla Sağlık Yüksekokulu son sınıf öğrencileri ile yaptıkları araştırmada, iş bulma konusunda endişe duyan öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin endişe duymayan öğrencilerin umutsuzluk düzeylerine göre anlamlı derecede yüksek, 6 aydan kısa sürede iş bulabileceğini düşünen öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin diğer öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinden anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır. Üngüren ve Ehtiyar (2013), Antalya Barosu Anadolu Meslek ve Kız Meslek Lisesi Ağırlama Gıda Teknolojisi Bölümü 1., 2. ve 3. sınıf öğrencileri, Antalya Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi 1., 2. ve 3. sınıf öğrencileri ile yaptıkları araştırmada öğrencilerin başarı durumu, arkadaşlık ilişkileri, babanın eğitim durumu, gelir düzeyi, eğitim memnuniyeti ve babanın çalışma durumu değişkenlerinin öğrencilerin umutsuzlukları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturduğu görülmüştür. Bu araştırmada da amaç Gaziosmanpaşa Üniversitesi Çocuk Gelişimi Önlisans programında eğitim gören öğrencilerin gelecek ilgili umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

1.1. Umutsuzluğun Nedenleri

Umutsuzluğun tabanında bireyin daha önceden yaşanmış olumsuz bir hadisesi vardır. Kişiler tecrübelendikleri olumlu olmayan durumların kendilerinde bıraktıkları olayın nedenlerin, bu durumun kendilerinde oluşturacağı etkilere karşın değerlendirmede bulunur ve "umutsuzluk" şeklinde tanımlanan durum kişide ortaya çıkar (Demirel, Yılmaz ve Üngüren, 2015). Amerikan Psikoloji Birliği (1997)'ne göre umutsuzluğun nedenleri ve belirtileri şöyledir: (Tanç, 1999)

Umutsuzluğun Nedenleri:

- ✓ Bir takım nedenlerden ötürü kişinin aktivitelerinde uzun süre sınırlandırılması ve buna bağlı olarak yalnızlığın gün yüzüne çıkması
- ✓ Vücut sıhhatinin bozulması
- ✓ Yaşanılan stres süresinin uzaması

- ✓ Olayların gidişatında kadere teslim olarak iradeyle davranmamak
- ✓ İman konusunda inancını yitirmek, Tanrı inancını yok saymak

Umutsuzluğun çok rastlanan nedenleri: kişinin kendisine olan güvenin azalması, inanma duygusunu kaybetme, mana yitimi gösterilebilir (Taş, 2018)

Umutsuzluk nedenlerini şu şekilde de sıralayabiliriz:

Benliğin Zayıflaması: Bireyin kendisini algılama, anlama, idrak etme şeklinin adıdır benlik. Kişi çevresindeki insanlardan farklı olduğunu fark etmeye başlamasıyla beraber benliğinde meydana gelen değişim başkaları tarafından olumlu ya da olumsuz şekilde nitelendirilir ve başkaları tarafından kabul edilme davranışından da etkilenir (Geçtan, 2010). Benlik saygısı, bireyin kendini algılayıp, anlayıp, kendine onay vermesi sonucunda kendini beğeni durumu gerçekleşerek, kendisini başkalarından aşağı veya üstün bulmaksızın, kendinden hoşnut olma, kendini pozitif ve beğenilir bulma, sevmeye, sayılmaya değer görme, kendine özgüven sağlama şeklinde kendini gösteren müspet bir ruh durumudur (Yörükoğlu, 1998). Benlik saygısı yüksek olan bireyler başkaları tarafından olumlu ya da olumsuz kabul görme davranışından etkilenmeyecek ya da etkilense bile kendine olan saygısından kendini motive ederek bu durumu hemen toparlayacaktır. Benliği zayıflamış bireyler bu durumu toparlamakta güçlük yaşayacaktır.

İnancın Zayıflaması: Birey kendisine, çevresine, geleceğine, yaşama olan inancını kaybettiğinde umutsuzluk baş gösterecektir. Bireyin inanç yitimi, ruhsal problemlere yol açacaktır. Ayrıca bireyin inanıp tutunabileceği bir kişi ya da bir şey kalmazsa, ruhsal problemlerin yanı sıra yaşam onun için çekilmez ve nefret ettiği bir şey haline alacaktır. Bu hayal kırıklığına katlanması zor olacaktır, kendisi de dahil her şeyin kötü olduğunu kanıtlama çabasında olacaktır (Taş, 2018).

Anlam Yitimi: Hayatta her şeyin bir anlamı vardır. Kişi önce kendisine daha sonra çevresini anlamlandıracaktır. Bazı olaylar bireyi ruhsal olarak fazla etkileyecek böylece yaşam üzerindeki bir çok şeyin manasını sorgulamaya başlayacaktır. Bu sorgu bireyde zaman zaman anlam yitimine sebep olacaktır. Çünkü birey diğerleri ile birlikte ve onlara bağlı olarak yaşamaya zorunludur (Yalom, 2001).

Üretken Olmama: Birey üretken olduğu müddetçe hayata bağlı olur ve hayatı sever. Üretkenlik azaldığı zaman tedirgin olur ve umutsuzluğa kapılır. Üretken olmayan insan yaşamını idame ettirmede zorlanacak ve mutsuz olacaktır. Bu durum bireyi umutsuzluğa düşürecektir. (Kızılgeçit, 2011)

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel yöntemlerden tarama (survey) metodu kullanılmıştır. Araştırma Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Gençlik Hizmetleri ve Çocuk Bakımı Bölümü Çocuk Gelişimi Programı öğrencilerinin geleceğe dair kaygılarının çeşitli alt boyutlar açısından ve kişisel bazı verilere göre mukayese eden bir araştırmadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılı güz döneminde Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı'nda okuyan öğrencilerle yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Gençlik Hizmetleri ve Çocuk Bakımı Bölümü Çocuk Gelişimi Programı'nda eğitim alan öğrencileri kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemi ise Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Gençlik Hizmetleri ve Çocuk Bakımı Bölümü Çocuk Gelişimi Programı'nda 2018-2019 güz döneminde öğrenim gören 177 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmanın verileri nicel veri toplama yöntemlerinden anket tekniği ile elde edilmiştir. Bu ölçek Beck, Weissman, Lester and Trexler (1974) tarafından geliştirilen bir ölçme aracıdır (Savaşır ve Şahin, 1997). Türkiye'de geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Seber ve arkadaşları (1991) tarafından yapılmış ve kabul edilebilir seviyede olduğu belirlenmiştir. Durak ve Palabıykoğlu (1993), bu ölçek üzerinde çalışarak geçerliliğine, güvenilirliğine ve faktör yapısına ilişkin daha detaylı veriler elde etmiştir. Beck umutsuzluk ölçeğinin 20 maddesi bulunmaktadır. 0 ile 1 arası puanlaması olan bir ölçektir. Elde edilen puanlar yüksek ise kişinin umutsuzluğunun yüksek, düşük ise kişinin umutsuzluğunun düşük olduğu farz edilir (Savaşır ve Şahin, 1997).

3. BULGULAR

Araştırma neticesinde elde edilen verilerden elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda ve yorumlarda belirtilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Verilerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Frekans	Yüzde
Cinsiyet		
Kadın	171	96,6
Erkek	6	3,4
Ailenin Ortalama Geliri		
Asgari Ücret ve Altı	86	48,6
Asgari Ücret Üstü – 2000 TL	55	31,1
2001 – 3500 TL	29	16,4
3501 ve Üstü	7	4,0
Bir Önceki Dönem Ağırlıklı Genel Not Ortalaması		
60 – 69	30	16,9
70 – 84	124	70,1
85 – 100	23	13,0
Anne ve Babanın Birlikte Yaşama Durumu		
Anne veya Baba Vefat Etti	9	5,1
Evet	159	89,8
Hayır	9	5,1
Okuduğunuz Bölümü Lisansa Tamamlamak İstiyordunuz mu?		
Evet	163	92,1
Hayır	14	7,9
Yaşamınızın Çoğunu Geçirdiğiniz Yerleşim Birimi		
İlden Daha Küçük Yerleşim Birimi	86	48,6
İl	91	51,4
Toplam	177	100

Araştırmaya katılanların demografik verilerinin dağılımı incelendiğinde katılımcıların 171'i kadın, 6'sı erkektir. Ailelerinin ortalama gelir düzeylerine göre dağılım incelendiğinde; 86 katılımcının ailesinin ortalama geliri asgari ücret ve altı, 55 katılımcının ailesinin ortalama geliri asgari ücret üstü ile 2000 TL arası, 29 katılımcının ailesinin ortalama geliri 2001 – 3500 TL arası, 7 katılımcının ailesinin ortalama geliri ise 3501 TL ve üstü olarak belirlenmiştir. Bir önceki dönem ağırlıklı genel not ortalama puan dağılımları incelendiğinde ise katılımcıların 30'u 60 - 69, 124'ü 70 - 84, 23'ü 85 - 100 olarak gözlemlenmiştir. Bir önceki dönem ağırlıklı genel not ortalaması 60'ın altında olan katılımcı bulunmamaktadır. Katılımcıların anne-babalarının birlikte yaşama durum dağılımları incelendiğinde ise katılımcıların 9'unun anne veya babası vefat etmiş, 159'unun anne-babası birlikte yaşıyor, 9'unun ise anne babası ayrı yaşamaktadır. Katılımcıların okudukları bölümü lisansa tamamlamayı düşünce dağılımları incelendiğinde ise katılımcıların 163'ü okuduğu bölümü lisansa tamamlamayı düşünüyor, 14'ü ise düşünmüyor. Katılımcıların yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim birimi dağılımları incelendiğinde ise katılımcıların 86'sı yaşamının çoğunluğunu ilden daha küçük yerleşim birimlerinde, 91'i ise ilde geçirmiş.

Tablo 2. Ölçek Alt Boyutları ve Tamamında Cinsiyete Göre Farklılığın Belirlenmesi

	Grup	N	S.O.	S.T.	Z	p
Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Kadın	171	88,11	15066,00	-1,425	.154
	Erkek	6	114,50	687,00		
Motivasyon Kaybı	Kadın	171	87,70	14997,50	-1,838	.066
	Erkek	6	125,92	755,50		
Umut	Kadın	171	88,61	15152,50	-,560	.576
	Erkek	6	100,08	600,50		
Toplam Ölçek	Kadın	171	87,79	15012,50	-1,688	.091
	Erkek	6	123,42	740,50		

Ölçeğin tamamı ve alt boyutlarında öğrencilerin, umutsuzluk ölçeğinden aldıkları puanlar ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan Mann Whitney U testine göre ölçek tamamı ve alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 3. Ölçek Alt Boyutları ve Tamamında Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Durumlarına Göre Farklılığın Belirlenmesi

	Grup	N	S.O.	sd	X ²	p
Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Asgari Ücret ve Altı	86	94,85	3	3,793	.285
	Asgari Ücret Üstü-2000 TL	55	85,54			
	2001- 3500 TL	29	77,45			
	3501 TL Üstü	7	92,14			
Motivasyon Kaybı	Asgari Ücret ve Altı	86	96,21	3	4,317	.229
	Asgari Ücret Üstü-2000 TL	55	79,18			
	2001- 3500 TL	29	84,36			
	3501 TL Üstü	7	96,79			
Umut	Asgari Ücret ve Altı	86	90,31	3	,993	.803
	Asgari Ücret Üstü-2000 TL	55	85,97			
	2001- 3500 TL	29	93,86			
	3501 TL Üstü	7	76,57			
Toplam Ölçek	Asgari Ücret ve Altı	86	94,98	3	2,989	.393
	Asgari Ücret Üstü-2000 TL	55	79,88			
	2001- 3500 TL	29	89,29			
	3501 TL Üstü	7	85,93			

Ölçeğin tamamı ve alt boyutlarında öğrencilerin annelerinin gelir durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı incelemek için Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis testine göre alt boyutlarda ve ölçek toplam puanında öğrencilerin ailelerinin gelir durumlarına göre anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($p>.05$).

Tablo 4. Ölçek Alt Boyutları ve Tamamında Bir Önceki Dönem Ağırlıklı Genel Not Ortalamalarına Göre Farklılığın Belirlenmesi

	Grup	N	S.O.	sd	X ²	p
Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	60-69	30	104,13	2	6,560	.038*
	70-84	124	83,46			
	85-100	23	99,15			
Motivasyon Kaybı	60-69	30	101,90	2	2,858	.240
	70-84	124	85,16			
	85-100	23	92,87			
Umut	60-69	30	104,28	2	3,677	.159
	70-84	124	85,07			
	85-100	23	90,24			
Toplam Ölçek	60-69	30	105,85	2	4,615	.100
	70-84	124	84,11			
	85-100	23	93,37			

Ölçeğin tamamı ve alt boyutlarında öğrencilerin bir önceki dönem ağırlıklı genel not ortalamaları durum değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı incelemek için Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis testine göre gelecekle ilgili duygular ve beklentiler alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır ($X^2=6,560$, $p<.05$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığı incelendiğinde, bir önceki dönem ağırlıklı genel not ortalaması 60-69 arası olan grubun gelecekle ilgili duygular ve beklentilere dair umutsuzluk düzeylerinin diğer gruplara göre en yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Motivasyon kaybı ve umut alt boyutlarında ve ölçek toplam puanında öğrencilerin bir önceki dönem ağırlıklı genel not ortalamaları durumlarına göre anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($p>.05$).

Tablo 5. Ölçek Alt Boyutları ve Tamamında Anne-Babanın Birlikte Yaşama Durumlarına Göre Farklılığın Belirlenmesi

	Grup	N	S.O.	sd	X ²	p
Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Anne veya Baba Vefat Etti	9	90,83			
	Evet	159	87,81	2	1,800	.407
	Hayır	9	108,22			
Motivasyon Kaybı	Anne veya Baba Vefat Etti	9	119,72			
	Evet	159	86,45	2	4,533	.104
	Hayır	9	103,28			
Umut	Anne veya Baba Vefat Etti	9	94,28			
	Evet	159	88,30	2	,319	.853
	Hayır	9	96,06			
Toplam Ölçek	Anne veya Baba Vefat Etti	9	103,72			
	Evet	159	87,24	2	1,882	.390
	Hayır	9	105,39			

Ölçeğin tamamı ve alt boyutlarında öğrencilerin anne-babalarının birlikte yaşama durum değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı incelemek için Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis testine göre anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür ($p>.05$).

Tablo 6. Ölçek Alt Boyutları ve Tamamında Öğrencilerin Okudukları Bölümü Lisansa Tamamlamayı Düşünme Durumlarına Göre Farklılığın Belirlenmesi

	Grup	N	S.O.	S.T.	Z	p
Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	Evet	163	86,98	14178,00		
	Hayır	14	112,50	1575,00	-2,054	.040*
Motivasyon Kaybı	Evet	163	86,53	14104,50		
	Hayır	14	117,75	1648,50	-2,239	.025*
Umut	Evet	163	88,35	14401,00		
	Hayır	14	96,57	1352,00	-,598	.550
Toplam Ölçek	Evet	163	86,94	14171,00		
	Hayır	14	113,00	1582,00	-1,841	.066

Ölçeğin tamamı ve alt boyutlarında öğrencilerin, umutsuzluk ölçeğinden aldıkları puanlar ile okudukları bölümü lisansa tamamlamayı düşünme durum değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan Mann Whitney U testine göre gelecekle ilgili duygular – beklentiler ($z= -2,054$; $p<.05$). ve motivasyon kaybı ($z= -2,239$; $p<.05$). alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Gelecekle ilgili duygular ve beklentiler alt boyutundaki fark incelendiğinde; Okuduğu bölümü lisansa tamamlamayı düşünmeyenlerin gelecekle ilgili duygular ve beklentilerine dair umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Motivasyon kaybı alt boyutundaki fark incelendiğinde ise okuduğu bölümü lisansa tamamlamayı düşünmeyenlerin motivasyon kayıplarının daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Ölçek tamamı ve umut alt boyutunda öğrencilerin okuduğu bölümü lisansa tamamlamayı düşünme durum değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 7. Ölçek Alt Boyutları ve Tamamında Öğrencilerin Yaşamlarının Çoğunluğunu Geçirdikleri Yerleşim Birimlerine Göre Farklılığın Belirlenmesi

	Grup	N	S.O.	S.T.	Z	p
Gelecekle İlgili Duygular ve Beklentiler	İlden Daha Küçük	86	96,05	8260,50		
	İl	91	82,34	7492,50	-2,045	.041*
Motivasyon Kaybı	İlden Daha Küçük	86	94,94	8164,50		
	İl	91	83,39	7588,50	-1,533	.125
Umut	İlden Daha Küçük	86	98,41	8463,00		
	İl	91	80,11	7290,00	-2,465	.014*
Toplam Ölçek	İlden Daha Küçük	86	99,07	8520,00		
	İl	91	79,48	7233,00	-2,563	.010*

Ölçeğin tamamı ve alt boyutlarında öğrencilerin, umutsuzluk ölçeğinden aldıkları puanlar ile yaşamlarının çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim birimi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan Mann Whitney U testine göre gelecekle ilgili duygular – beklentiler ($z= -2,045$; $p<.05$), umut ($z= -2,465$; $p<.05$) alt boyutlarında ve ölçek toplam puanında ($z= -2,563$; $p<.05$) anlamlı farklılık bulunmaktadır. Gelecekle ilgili duygular ve beklentiler alt boyutundaki fark incelendiğinde; ilden daha küçük yerleşim birimlerinde yaşayanların gelecekle ilgili duygular ve beklentilerine dair umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Ölçek toplam puanındaki fark incelendiğinde ise ilden daha küçük yerleşim birimlerinde yaşayanların umutsuzluk

düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Ölçeğin motivasyon kaybı alt boyutunda öğrencilerin yaşamlarının çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim birimi değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>.05$).

Umutsuzluk Ölçeği Puan Ortalamaları: Araştırmaya katılan öğrencilerin umutsuzluk ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları 4.66 olarak bulunmuştur. Bu verilere göre çocuk gelişimi programı öğrencilerinin geleceğe dair umutsuzluk durumları hafif düzey seviyesindedir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Literatür incelendiğinde, umutsuzluk düzeyleri ile ilgili birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Ulaşılan bazı araştırma sonuçları ile araştırmacı tarafından yapılan araştırmanın sonuçları karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Aras (2011) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre, cinsiyet ile motivasyon kaybı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Yorgancı ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan araştırmada ise meslek yüksek okulu öğrencilerinde cinsiyet ile motivasyon kaybı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Farklı amaçlar ve değişkenlere değerlendirilerek umutsuzluk düzeyi araştırılmış birçok benzer araştırmada umutsuzluk düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Aras, 2011; Durak, 1994; Ersoy ve ark., 2010; Gençay ve Gençay, 2011, Kırımoglu, 2010; Şahin, 2002). Yaptığımız araştırma sonucu da literatürdeki bu sonuçları destekler niteliktedir.

Özmen ve arkadaşları (2008) yaptıkları araştırma sonuçlarına göre, kırsal kökenli, ailesinin geliri giderini karşılamayan, ailesini yoksul olarak algılayan öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin yüksek olduğunu saptamışlardır. Ulaşılan araştırma sonuçları; Araştırmacı tarafından, aile gelir durumuna ve öğrencilerin yaşamlarının çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim birimi değişkenlerine göre ulaşılan sonuçları destekler niteliktedir.

Yiğiter, K. ve Kuru, M. (2016) yaptıkları araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin orta düzeyde olduğunu belirlemişleridir. Araştırmacı tarafından bulunan çocuk gelişimi programı öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin düşük olması sonucu ile Yiğiter, K. ve Kuru, M. (2016)'in yaptıkları araştırma sonuçları örtüşmemektedir.

Özmen ve arkadaşları (2008)'nin umutsuzluk düzeyi ile ilgili yapmış olduğu çalışmasına göre; Polislerin eğitim durumlarına göre umutsuzluk düzeyleri arasında fark olmaması bulunamamıştır. Bu çalışmanın aksine araştırmacı tarafından yapılan araştırma sonucuna göre öğrencilerin okudukları bölümü lisansa tamamlamayı düşünme durumlarına göre anlamlı farklılıklar çıkmıştır.

Genel olarak düşünüldüğünde, araştırmaya katılan öğrencilerin umutsuzluk ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları, çocuk gelişimi programı öğrencilerinin geleceğe dair umutsuzluk durumları hafif düzey seviyesinde olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Aras, A.(2011). Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi: Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Örneği. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (2), 509-524.
- Beck, A.T., Weissman, A., Lester, D. and Trexler. L. (1974). The measurement of pessimism: the hopelessness scale. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42, 862- 865.
- Demirel, O. N., Yılmaz, Y., & Üngüren, E. (2015). Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Beck Umutsuzluk Ölçeğiyle Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 280-290.
- Dereli, F., Kabataş, S. (2009). Sağlık Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencilerinin İş Bulma Endişeleri ve Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi, *Yeni Tıp Dergisi*, 26, 31-36.
- Dilbaz, N., & Seber, G. (1993). Umutsuzluk Kavramı: Depresyon ve İntiharda Önemi. *Kriz Dergisi*, 134-138.
- Durak A, Palabıyıkoglu R. (1993). Beck Umutsuzluk Ölçeği geçerlilik çalışması. *Kriz Dergisi*, 2, 311-319.
- Durak A. (1994). Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9, 1-11.

- Ersoy, E., Küçükkaragöz, H., Deniz, H. & Karataş, E. (2010). Öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin bazı değişkenlere göre belirlenmesi, *e-Journal of New World Sciences Academy*, (5)4, 1534-1542.
- Geçtan, E. (2010). *Psikalaniz ve Sonrası*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Gençay, S. ve Gençay, Ö. A. (2011). A comparison of the life satisfaction and hopelessness levels of teacher candidates in Turkey. *Educational Research and Reviews*, (6)2, 182-186.
- Kırımoglu, H. (2010). Türkiye'deki beden eğitimi ve spor yüksek okulu son sınıf öğrencilerinin istihdam sorunu açısından umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi, *Kastamonu Eğitimi Dergisi*, (18)1, 37-46.
- Kızılgeçit, M. (2011). *Yalnızlık Umutsuzluk ve Dindarlık İlişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 339857).
- Özmen, D., Dündar, E. P., Çetinkaya, A. Ç., Taşkın, O., ve Özmen, E. (2008). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk ve Umutsuzluk Düzeyini Etkileyen Etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 8-15.
- Savaşır, I. ve Şahin, N. H (1997). *Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler*. Türk Psikologlar Derneği Yayınları: Ankara.
- Seber G, Dilbaz N, Kaptanoğlu C, Tekin D. (1991). Umutsuzluk Ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirliği. *Kriz Dergisi*, 1:139-142.
- Şahin, A. (2002). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Dergisi*, 13, 143-157.
- Tanç, S. (1999). *Benlik Değeri, Umutsuzluk ve Kariyer Beklentileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmar Üniversitesi, İstanbul.
- Tarhan, N. (2012) *Genç Arkadaşım* İstanbul: Timaş Yayınları
- Taş, C(2018). *Umutsuzluk Ve Örgütsel Stres İlişkisi: 4-5 Yıldızlı Otel Çalışanları Üzerinde Uygulama* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 497971).
- Üngüren, E.; Ehtiyar, R. (2013) Geleceğin Turizmcilerinin Umutsuzluk Tipolojilerinin Belirlenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (24), 201-219.
- Yalom, I. D. (2001). *Varoluşçu Psikoterapi*. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Yıldırım, B. (2015). *İlkokul Öğretmenlerin Umutsuzluk Düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 388848).
- Yiğiter, K. ve Kuru, M. (2016). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5 (27), 235-239.
- Yorgancı, S., Kolçak, M., Terzioğlu, Ö., Kartal, Z., & Bilici, N. (2014). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin matematik dersine yönelik umutsuzluk düzeyleri*. Yörükoğlu A. Gençlik Çağı. 10. Basım, İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayıncılık.